ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 77. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 25 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 24-го КВІТНЯ (APRIL) 1976 No. 77. VOL. LXXXIII.

ВЕЛИКДЕНЬ НЕСЕ ПРОМІННЯ РАДОСТИ...

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ МИТРОПОЛИТА АМВРОЗІЯ СЕНИШИНА, ЧСВВ, ПЕРЕДАНИЙ „ГОЛОСОМ АМЕРИКИ" ДЛЯ УКРАЇНЦІВ НА БАТЬКІВЩИНІ

З далекої вільної землі Вашінгтона щиро вітаю Вас усіх словами перемоги: ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У радісний день Христового Воскресення Божий ангел доручив побожним жінкам словами: „Ідіть скоро і скажіть Його ученикам, що Він воскрес із мертвих і це попереджу Вас у Галилеї" (Мат. 16,17). Ця радісна вістка є сьогодні така повна глибини, як була вона майже дві тисячі років тому. Вона відноситься до кожного з нас особисто, вона звіщає нам повну Христову перемогу. Христова ж перемога є також нашою перемогою і Христова свобода є нашою свободою. Христове щастя, ласка і вічне життя є нашою ласкою, щастям і вічністю.

Вороги задумали розп'ясти Христа, зложити Його тіло до гробу, привалити гріб тяжким каменем і так знівечити Христове діло спасіння. Та Христове післанництво не мало закінчитися жахливою Голгофою і холодним гробом. Після неймовірних страждань і смерти у Велику П'ятницю прийшов для Христа радісний Великдень. Великдень став для Христа тріюмфальним, переможним походом, що перейшов у Його Вознесення на небо, а відтак прославлення по правиці Небесного Отця.

Воскресення Христове дає нам радісну надію, що й ми колись встанемо з гробу. Живемо в часах, що в них віра захитується, переслідується, надія затрачується, нас огортає інколи розпука на думку про смерть або вічність. Не лякаймося гробу і зітління нашого тіла, поки маємо надію на воскресного Христа. Не страхаймося тих, які можуть наше тіло вбити; радніш уникаймо тих, які можуть нам спричинити гріх і так завести нас у вічну загибіль.

Єдиною і необхідною умовою воскресної радости є очиститися від гріхів і жити в Божій ласці. Це пригадує нам св. Апостол Павло: „Як Христос воскрес із мертвих славою Отця, так і ми ходім в обновленому житті". У чистому, вільному від гріхів сумлінні, несім щоденний хрест за Христом, то й діждемося прослави з Христом. Великдень несе проміння радости для нашого розкиненого по світі українського народу. Великдень несе особливо для Вас, у Ваших злиднях і турботах, іскру надії на кращі дні. Не упадайте на дусі. Господь не заведе Вас, якщо Ви постійно і сумлінно будете намагатися стриміти думками понад злощасними умовинами гіркого життя. Єдина християнська віра Вам поможе це зробити. Воскрес Ісус! Воскреснемо і ми, всі віруючі, в останній день. Але, очікуючи того переможного часу, оновім нашу віру, очистьмо себе з наших гріхів, скріпім у собі почування віри, надії і любови, щоб Ви могли навіть посеред теперішнього лихоліття, що Вас огортає, чути Великодні дзвони, і в них піднятися до спасенної дійсности Христового Воскресення.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„ВІДБЕРІТЬ У НАС НАШЕ ЖИТТЯ, АЛЕ НЕ ПОЗБАВЛЯЙТЕ НАС НАШОЇ ДОРОГОЇ БОГОЯВЛЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ" — ПРОХАЮТЬ ЖИТОМИРСЬКІ ПАРАФІЯНКИ-СТАРУХИ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — На Захід дісталися з України документи про оборону і знищення Богоявленської церкви в Житомирі при вул. К. Маркса 66.

Нижче подаємо повний драматизму лист-прохання до совєтських властей від групи жінок похилого віку, парафіянок української православної церкви св. Богоявлення в Житомирі, яка була знищена 13 серпня 1975 року:

„**Прохання**

Від парафіян Богоявленської церкви, вул. Карла Маркса 66, г. Житомир

Ми — матері загинувших синів і дочок і жінки загинувших чоловіків:

я — Голикова Є. М., в часі Вітчизняної війни втратила трьох синів: найстарший — полковник, середущий — майор, наймолодший — солдат, не хотів вчитися, я старуха в похилому віці, мені вже 94 роки;

Попкова А. С., 92 роки, в часі Вітчизняної війни втратила чоловіка і дочку;

Рибальська Н., 73 роки;
Пасеко Д., 88 років;
Щеголова А., 83 роки;
Климчук М., 73 роки;
Синюк М., 84 роки;
Ткачук Т., 88 років;
Воронова, 82 роки ,і багато інших (не всіх спишеш).

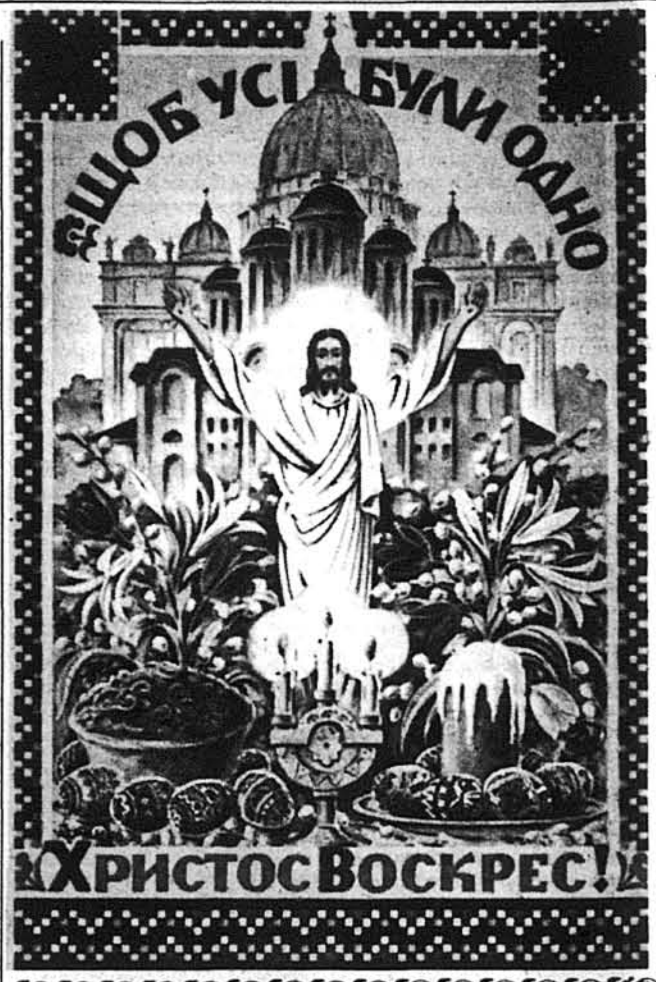
У нашому мікрорайоні г. Житомира зокрема багато старух. Цей мікрорайон знаходиться близько Богоявленської церкви, котра являється для нас старух одинокою потіхою після втрати синів, дорогих незабутніх для нас дітей.

І ось ту церкву нам у нас закрили 26 листопада 1973 р. уповноважені по православним церквам і місцеві власті, облвиконком і міськрада. І хочуть її знищити — це рівнозначне з вирванням нашого наболілого, скорботного, вимученого від втрати наших дорогих дітей серця.

Тепер вам відомо, в якому ми віці і як ми можемо користуватися транспортом, коли ми не всилі ходити до другої церкви, котра знаходиться на другому кінці міста, це далеко для нас, ми фізично не встані користуватися будь-яким транспортом: наш транспорт — палиця, милиця, а деяких старух — коляска. Тому ми просимо вашої допомоги, захисту і заступництва. Після погиблих ми уважаємо вас нашими одинокими захисниками і помічниками у нашому безрадному горю. Ми глибоко старі — беззахисні, безпомічні, нужденні старухи, пожалійте нас, як своїх матерів. Поверніть нам наш храм для богослужіння. З раннього дитинства ми користувались цим храмом, чому ж на старість відбирати нам цей спокій-розраду, що його ми знаходимо в тому любимому нам храмі, це прямо як насмішка над нашою старістю. Якщо ми у нашому похилому віці стали непотрібні — позбавте нас нашого життя, але не позбавляйте нас нашої дорогої Богоявленської церкви. Вона завойована нашими любими, дорогими дітьми, яких ми втратили в часі Вітчизняної війни, які погинули, боронячи свою любиму батьківщину.

Не завжди можна виконувати просьби місцевих властей, котрі незаконно замкнули нашу церкву і пішли проти радянських законів. У них в докладах і звітах все гладко, як і в цьому випадку, які не рахуються з нашою старістю, треба більше — нашим місцевим властям

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. ВЕРЕС

ВЕЛИКОДНЄ

Сліпуче сонце з небосхилу
Лелійну зливу ллє на луг,
Припала далеч синім пилом,
Сипнула зеленню довкруг
І в безбережистій безодні
Рум'яних ранішніх небес
Хвалебні дзвони Великодня
— Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Ось, наче дома, паперть храму,
Паски, свячене, мов колись,
Та в світлий день не всі із нами
Рідня і друзі обнялись...
Це — чужина. І в привітанні,
На тлі духмяних ранку плес
Із уст, у відповідь, зітхання
— Воскрес!... Воістину Воскрес!

І зрив душевної скорботи
Летить у сонящний ефір,
Коли скінчиться вже Голгота
Вітчизни райдужних сузір?
Коли прийде та наша весна
У вільнім сяйві гордих рос,
Коли ж, коли Вона воскресне,
Отак, як днесь Воскрес Христос?!

М. Верес

ПАПА ВІТАЄ І БЛАГОСЛОВИТЬ „НАЙДОРОЖЧИХ СИНІВ ВІЗАНТІЙСЬКО - УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДУ" ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОЇ АВДІЄНЦІЇ З УЧАСТЮ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

В Римі відбувся Надзвичайний З'їзд СУСТЕ – Т. Лончина обраний на голову. Блаженніший Патріярх Йосиф благословить молодь та заохочує до студій і праці для народу.

Рим, Італія. (Андрій Чировський — телефоном). — Після п'ятьох днів нарад і виборів закрито в середу, 21-го квітня, Надзвичайний З'їзд Союзу Українських Студентських Товариств Европи (СУСТЕ), якого останніми подіями були авдієнція у Вселенського Архиєрея Папи Павла VI і Блаженнішого Патріярха Йосифа I.

Під час загальної папської авдієнції, Святійший Отець спеціяльно відмітив присутність серед понад 10 тисяч народу групу 20 делеґатів з'їзду СУСТЕ. Студенти привітали Папу словами „Христос Воскрес", що приявні сильно оплескували. Підкреслюючи, що він приймає сьогодні цих українських студентів на першому місці серед усіх приявних. Святійший Отець зупинився довше на слові до всіх українців світу. Він пригадав багатотисячним масам народу, що дехто ще не відсвяткував Великодня, як наприклад вірні Східніх Церков, які задержали юліянський календар, підкреслюючи, що його великодній привіт є не тільки для присутніх українців католиків, але й для всіх „дорогих нез'єднаних братів цього обряду", які щойно цього тижня переживатимуть Тайну Відкуплення". Святійший Отець висловив надію, що великодня радість всіх об'єднає.

Спеціяльно сердечний привіт висловив Папа для „найдорожчих синів візантійсько-українського обряду", додаючи, що „через століття, а особливо в останніх трьох десятиліттях стали світлим прикладом прив'язаности до Церкви і вірности цьому Апостольському Престолові". Відтак вітав і „всіх тих дорогих братів українців, які розкинені по цілому світі", а також і тих, що „під переслідуванням" і не мали можливости до нього приїхати. На кінець Папа уділив своє апостольське благословення. Авдієнція продовжувалась виголошенням Святійшим Отцем проповіді в різних европейських мовах.

Вістку про привіт Папи для українців ватиканське радіо передало двічі у світ у французькій, італійській, англійській та польській мовах, а цього вечора новинку про це помістив на першій сторінці „Ль'Оссерваторе Романо".

Як відомо, під зростаючою загрозою комуністичної перемоги в італійських виборах, Святійший Отець та італійська ієрархія щораз частіше підносять голос в обороні „Мовчазної Церкви".

Авдієнція в Патріярха

В годині 5-ій по полудні, делеґати на з'їзд СУСТЕ зійшлися в Українському Католицькому Університеті, де їх прийняв на приватній авдієнції Блаженніший Патріярх I. Авдієнція почалася словами: „Вітаємо Блаженнішого Патріярха", що їх кликнули всі делеґати. З привітальним словом виступив новообраний голова СУСТЕ Тарас Лончина, який підкреслив велику працю Блаженнішого для української науки і для молоді такими чинами, як створення УКУ і прочитав вірш В. Симоненка „Ми думаєм про Вас", щоб підкреслити, що Блаженніший Патріярх не забуває ніколи про молоде покоління і спрямовує всі свої зусилля на приготовлення для нього кращого майбутнього.

Блаженніший Отець Йосиф у своїй відповіді, заявив, що цим студентам „належиться честь і слава" за працю над об'єднанням української студіюючої молоді Европи, але підкреслив „що це був тільки перший такий з'їзд" відновленої організації, яка включає крайові студентські товариства всіх европейських держав, додаючи, що УКУ власне існує для студентства і тому руде завжди радо приймати студентів на всі з'їзди, конґреси і зустрічі, як рівнож на курси навчання під час року і літніх вакацій. В дальшому Блаженніший Патріярх пригадував, що „треба старатися набрати цієї свідомости" та здобувати знання і вищу освіту, щоб бути приготованим перебрати провід українського життя на поселеннях.

З'їзд СУСТЕ

Про перебіг З'їзду СУСТЕ всі делеґати висловлювалися позитивно, підкреслюючи, що вже п'ять років не було так потрібної студентської зустрічі і відновлення централі. До президії з'їзду входили: Тарас Лончина (Італія) — голова, Адріяна Геник - Березовська (Австрія) — заступниця голови, Марко Томашик (Австрія) — секретар. Контрольну і Номінаційну комісії очолював Андрій Чировський (Італія). З'їзд тривав п'ять днів, від суботи, 17-го квітня, до середи, 21-го квітня, і в ньому взяли участь делеґати з Австрії, Англії, Бельгії, Італії, Німеччини і Франції. Як і під час останнього з'їзду в 1971-му році, наради відбувалися у великій авлі УКУ. В програму з'їзду входили не тільки урядові справи, звіти з праці товариств, діяльности студентів в обороні українських політв'язнів, справи ЦеСУС-у і вибори делеґатів на світовий з'їзд студентства цього року, вибори нової Управи СУСТЕ, але й доповіді, товариські зустрічі, оглядини Риму та участь в Богослуженнях в храмі св. Софії. Делеґати вислухали чотири доповіді: про УКУ і собор св. Софії, про Церкву в СССР, про Великдень у Святій Землі та про Емський указ. В дискусіях заторкнено між іншим потребу піддержки таким студентським допомоговим організаціям як КоДУС, неприхильність Апостольської Візитатури супроти української студіюючої молоді в Бельгії і заборона її замешкати в студентському домі в Лювені та співпраця з Амнесті Інтернешенел і подібними організаціями в обороні людських прав в Україні. Обговорено також дальше видавання інформаційного листка СУСТЕ та програму конґресу ЦеСУС-у.

У вівторок, 20-го квітня, відбулися вибори головної Управи, які дали такий вислід: Тарас Лончина — голова; Андрій Чировський — перший заступник голови; Андрій Онуферко, — генеральний секретар. Осідком Управи на дворічну каденцію є УКУ в Римі. Контрольну Комісію очолив М. Томашик, а Товариський Суд Роман Радимицький (Бельгія). В заключній сесії пороблено підсумки, які будуть оформлені в резолюції і подані до преси. Рішено відбути в квітні 1977-го року конференцію СУСТЕ в Бельгії, а слідуючий з'їзд на весні 1978-го року в Лондоні. Надзвичайний З'їзд СУСТЕ закрито після авдієнцій в Блаженнішого Патріярха Йосифа I відспіванням пісні „Боже Великий".

ЦІЄЇ НЕДІЛІ РИМ ВПЕРШЕ ПОЧУЄ ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ ХРАМУ СВ. СОФІЇ

Собор св. Софії і будівля Українського Католицького Університету в Римі

Рим, Італія. — (Андрій Чировський — телефоном). — Блаженніший Патріярх Йосиф I пригадав в четвер, 22-го квітня, учасникам Архиєрейської Літургії та урочистостей свячення миру і антимінтів, які згідно із старовинними літургічними приписам Сх. Церкви відбуваються тільки при патріярших соборах як символ одности і об'єднання частин Помісних Церков, щоб вони задержували цю одність спільної трапези, образом якої є Тайна Вечеря Христа з апостолами. Блаженніший Патріярх Йосиф заявив, що він певний, що ніхто із присутніх не забуде цих моментів у „найкращому українському храмі в світі".

Праця в соборі св. Софії кожночасно поступає вперед. Цієї неділі, на Воскресення Христове, Рим вперше почує дзвони храму св. Софії, недавно вставлені в передній вежі собору. Обидва дзвони вилляті спеціяльно для храму, прикрашені орнаментальними ангелами та видніє на них напис в українській і латинській мовах: „Благословенням Патріярха Йосифа I, жертвами Товариства за Патріярхальний Устрій". Дзвони були посвячені у вівторок, 20-го квітня.

Рівнож встановлено в храмі прекрасно різьблені царські врата для іконостасу, виконанні проф. Уґо Маццеї в бронзі.

Кіссінджер відвідає сім африканських держав

Вашінґтон. — У четвер, 22-го квітня, державний секретар Генрі Кіссінджер заявив на пресовій конференції, яо під час своєї поїздки до Африки, яка розпочалася в п'ятницю, 23-го квітня, він відвідає 7 держав і наголошуватиме потребу єдности і економічної співпраці між африканськими державами. Він також заявив, що ЗСА хочуть, щоб в Родезії влада перейшла в руки негритянської більшости. Як відомо, Родезією тепер править біла меншість. Кіссінджер сказав, що під час своєї поїздки подасть до відома лідерам африканських держав, що ЗСА протиставитимуться новим мілітарним інтервенціям Совєтського Союзу та Куби на тому континенті та що Вашінґтон не може дозволити на „другу Анґолю" і перестеріг СССР і Кубу ,що відносини ЗСА з ними будуть далі напружені, поки Гавана не відтягне коло 15,000 вояків з Анґолі, а Москва не перестане підтримувати цю інтервенцію Куби. Кіссінджер натякнув, що африканські держави можуть розчисляти на економічну та іншу допомогу Америки тільки тоді, коли самі не допустять до ситуації, яка була б „другою Анґолею".

ГОМІН ДЗВОНІВ У ЦІЛІЙ КРАЇНІ ВІДЗНАЧИТЬ 4-ГО ЛИПНЯ 200-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА

Філядельфія. — Джон В. Ворнер, директор Адміністрації 200-річчя Американської Незалежности (АРБА), повідомляє в офіційному органі цієї організації, „Байсентеніял Таймс", що 4-го липня ц.р. по цілій країні в той самий час дзвонитимуть усі дзвони: в церквах, школах, університетах, пожежних станціях, приватних інституціях і домах. Звуки дзвонів по цілій країні будуть синхронізовані із гомоном „Дзвону Свободи" в 2-ій год. по пол. В той час „Дзвін Свободи", який тепер находиться в спеціяльному павільйоні в Національному Історичному Парку Незалежности у Філядельфії, дзвонитиме протягом двох хвилин, щоб в такий спосіб відзначити закінчення двох століть Незалежности ЗСА. АРБА і Конґрес призначили 2-гу год. по полудні на цю церемонію, бо точно в тій порі дня 200 років тому цей дзвін повідомив американських патріотів про проголошення незалежности 13 колишніх британських колоній. Тому, що в ЗСА існують різні часові зони, то в Східній зоні церковні та інші дзвони повинні прозвучати в 2-ій год. по пол., тобто в тій самій годині, що і „Дзвін Свободи"; в Центральній часовій зоні — в 1-ій год. по пол., в Гірській зоні — в 12 год. полудня, а в часовій зоні Тихого океану в 11-ій год. рано. Звук „Дзвону Свободи" та одночасний звук дзвонів по всіх стейтах Америки та всіх територях ЗСА не тільки відзначить закінчення двох століть незалежности Америки, але також відмітить вступлення цієї країни у її третє століття.

Одночасне дзвонення дзвонів по цілій Америці було схвалене спеціяльною резолюцією обох Палат Конґресу. Резолюція ч. 25 закликає всі уряди міст, містечок, сіл, як також громади та організації, а рівнож індивідуальних американців включитися в це синхроні-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Участь етнічних груп у святкуванні 200-річчя ЗСА на фільмі

Вашінґтон. — Адміністрація для відмічення 200-річчя Американської Незалежности (АРБА) випродукувала короткий документальний фільм про участь етнічних і расових груп ЗСА в широко запланованих святкуваннях 200-річчя цієї країни.

Фільм, під заголовком „Численні голоси", зображує в короткому монтажі великий і многогранний вклад поселенців з різних країн в розвиток ЗСА. Фільм рівнож відмічує деякі із запланованих різними етнічними групами програми в рамках святкувань 200-річчя американської незалежности. Цей кольоровий, 16-міліметровий фільм можна випозичити безкоштовно, звертаючися до бюра етнічних і расових програм у Вашінґтоні, тел.: (202) 634-1766.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31. 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В обличчі нової загрози

Протягом останніх кількох днів американські газети помістили тривожні вістки про збільшення небезпеки для вільного світу з уваги на всезростаючу мілітарну силу Совєтського Союзу. „Ню Йорк Таймс" з неділі, 18 квітня, інформував, що ряд представників держав Північно - Атлантійського Союзу (НАТО) виявляють стурбування фактом, що протягом одного року Совєтський Союз перекинув до своїх сателітів у Східній і Центральній Европі додаткових 100,000 або навіть 150,000 вояків, розпочав програму швидкої модернізації конвенційної зброї та протягом 1976-го року в сателітних державах значно збільшить кількість своїх літаків, гелікоптерів, танків, панцерних авт та іншої зброї. Західні розвідки твердять, що в цьому році на терені Европи Совєтський Союз переважатиме держави НАТО щодо конвенційної зброї до більшої міри, ніж переважав будь - коли досі. Крім того, західні розвідки підозрівають, що Москва змінила свою стратегію, а саме, совєтські військові частини в сателітах тепер приготовані до швидких масових офензивних акцій, замість до дотеперішньої оборонної тактики.

Тривожною вісткою є також твердження американського генерала Джеймса Бравна, заступника щефа штабу для розвідки Стратегічного Летунського Командування, про можливість ,що до 10-ох років Совєтський Союз може здобути перевагу над ЗСА щодо стратегічної атомової зброї. Генерал Бравн вказує на факт, що хоча тепер існує балянс між ЗСА та СССР щодо того роду зброї, —ЗСА перевищують якістю зброї, а Совєтський Союз кількістю, — то цей балянс може незабаром зникнути, бо в час, коли Вашінґтон і Москва стараються встановити обмеження щодо кількости нуклеарної зброї, то СССР розпочав рівночасно широкозакросну програму поліпшення якости своєї атомової зброї і це поліпшення йде багато швидшим темпом, ніж поліпшення того роду зброї в Америці.

Отже, існує серйозна небезпека, що ЗСА можуть стати другою з черги мілітарною потугою в світі не тільки щодо конвенційної, але й також стратегічної атомової зброї.

Відрадним явищем є те, що коли ще кілька місяців тому в обох Палатах Конґресу панувало переконання, що запропонований Білим Домом оборонний бюджет надто високий та що його треба дуже зменшити, бо, мовляв, президент Форд і Пентаґон перебільшують мілітарну небезпеку з боку СССР, то тепер наступила позитивна зміна в поглядах законодавців і вони схильні не тільки погодитися на запропонований Білим Домом оборонний бюджет, але навіть збільшити його. Крім того, законодавці та президент Форд недавно одержали звіт Комісії для справ кількости вояків, створеної Конґресом у 1973-му році, в якому Комісія твердить, що з уваги на постійну розбудову мілітарної сили Совєтським Союзом, ЗСА не можуть, принаймні протягом наступних 10 років, встановляти будь - яких значних зменшень в кількості вояків, ані зменшувати видатки на збройні сили.

Добрі поради

Недавно група американських науковців і діячів, які були чи далі є зв'язані з Об'єднаним Націями, передали амбасадорові ЗСА до ОН Вілліямові Скрентонові звіт, в якому твердять, що політика ЗСА на тому міжнародному форумі находиться тепер в „стані безприкладного безладдя" і тому Америка втратила свій попередній вплив на діяльність цієї міжнародної організації. Рівночасно вони пропонують ряд заходів, які могли б виправити ситуацію.

Хоча у звіті, який має заголовок: „Нова політика ЗСА щодо Об'єднаних Націй", є багато пропозицій, які були представлені вже раніше та іншими особами, то деякі із порад заслуговують на серйозну застанову з боку Білого Дому та місії ЗСА до Об'єднаних Націй. Наприклад, щоб протиставитися бльокові комуністичних держав і країн „третього світу", які використовують механізм Об'єднаних Націй для своїх вузьких політичних цілей тим, що схвалюють свої пропозиції, а відкидають ЗСА та інших країн вільного світу, автори звіту пропонують Америці створити коаліцію з країнами Західньої Европи, Японією та деякими приязними економічно недорозвиненими державами для виготовлення спільної стратегії. Генеральна Асамблея чи поодинокі комісії ОН, часто відкидають пропозиції окремих країн вільного світу тому, що діяльність і політика цих країн не є скоординована.

Варта уваги також пропозиція, щоб ЗСА відмовлялися призначувати фонди на програми ОН, які Вашінґтон вважає, що вони допомагають майже виключно комуністичним і деяким диктаторським державам „третього світу". „Гроші говорять", — кажуть американці. Коли на початку лютого цього року Державний департамент повідомив, що відтепер ЗСА зменшуватимуть закордонну допомогу для тих держав, які в ОН постійно голосують проти ЗСА та безпідставно критикують Америку, натомість „принципово" здержуються від критикування СССР, то сталося майже „чудо", бо деякі африканські та азійські держави, які досі завжди заявлялися проти пропозицій делеґації ЗСА, почали здержуватися від голосування, або навіть підтримувати американські рекомендації. Значить, Америка, яка з усіх членів ОН дає найбільші суми на вдержання цієї міжнародної організації, таки може і повинна застосувати відповідні заходи ,щоб заставити комуністичні держави, а зокрема країни „третього світу", до більшої об'єктивности у їх виступах на форумі ОН.

Доброю порадою треба вважати також пропозицію авторів звіту, щоб ЗСА в загальному вели „більш рішучу та гострішу політику" в Об'єднаних Націях, подаючи до відома всім членам ОН, що хоча Америка готова на будь-яку співпрацю та на будь - які корисні компроміси, проте не дозволить на зловживання її доброю волею. Більш рішуча та гостріша політика ЗСА на форумі ОН вже раніше виправдала себе, коли американським амбасадором був ще Деніел Мойніген, який успішно виконував свої обов'язки з притаманною йому бравурою.

Теперішній амбасадор Вілліям Скрентон різниться темпераментом від його попередника, але він також матиме успіхи, якщо продовжуватиме більш рішучу і гостру політику на форумі Об'єднаних Націй.

В. Левенець

СЛАВЛЯТЬ НАРОДОВБИВСТВО

Починаючи від XXV З'їзду Комуністичної партії Совєтського Союзу, який, як відомо, відбувався в другій половині лютого ц. р. в Москві, в українській підсовєтській пресі появилися десятки статтей сьогоднішньої партійної знаті в Україні, як також статті і листи українських письменників і мистців, яких партія заставила писати пеани „наймудрішому державному мужеві нашого часу" Леонідові Брежнєву і КПСС. Зайво було б знайомитись з усіма тими пеанами; бо всі вони змістом до себе подібні. Звернемо увагу тільки на два, дуже характеристичні листи поета, прозаїка і літературного критика Любомира Дмитерка та композитора А. Кос-Анатольського, поміщені в „Радянській Україні" з 10 і 12-го березня ц. р. Обидва листи по-підлабузницькому прославляють „нову спільність людей — радянський народ", „соціялістичний реалізм", „дружбу народів", розвиток „багатонаціональної радянської культури" і оспівують виступи Брежнєва на останньому з'їзді партії.

Для композитора і народного артиста УССР „звітна доповідь генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Ілліга Брежнєва — це велична програма роботи на нове п'ятиріччя. в якій і для нас, митців, є важливі дороговкази. Ми помічники партії, — продовжує свої поклони Кос - Анатольський, — у великій справі комуністичного виховання трудящих, торжества на землі правди Леніна. Я особисто написав багато пісень, — каже композитор, — присвячених вождю. А в своєму балеті „Орися", опері „Заграва" намагався показати, на які висоти духового змужніння підносять людину ленінські ідеї". Кос-Анатольський прирікає й далі віддавати всю творчу наснагу, ввесь талант „служінню священій справі, справі розвитку багатонаціональної радянської культури".

Інший автор, Любомир Дмитерко, у статті п. з. „В сім'ї єдиній, братній" порушує і рівночасно оправдує посилену русифікацію України, „стремління до історичної спільности людей і за вершення процесу творення одного радянського народу". Завершенням „міркувань" Дмитерка і йому подібних, була ніби то наукова стаття двох авторів В. В. Лихолата і Н. В. Комаренка: „Основні напрямі у висвітленні проблеми „Радянський народ — нова історична спільність людей", поміщена у січневому числі „Історичного журналу", про що вже згадувалось у „Свободі" з 15-го квітня ц. р.

Дмитерко, співаючи хвалу Брежнєву і компартії та парафразовуючи Тичину, каже, що „ми живемо у прекрасний і неповторний час, тому, що мудро, впевнено і непохитно нас веде рідна Комуністична партія, веде на найвищі рубежі, через найскладніші випробування, кожне з яких ще більше загартовує і об'єднує всіх трудящих і всі народи Батьківщини в єдину монолітну спільність". Але Дмитерко не вдовольняється дружбою народів тільки Совєтського Союзу. Він говорить також „про дружбу людей у цілому світі", бо про це, мовляв, мріяли „кращі сини Вітчизни", „Зоря принадливого щастя" Олександра Пушкіна, ота „оновлена земля" Тараса Шевченка, світлий гуманізм Шота Руставелі, „Посіви бурі" Яна Райніса, послідовний інтернаціоналізм Івана Франка та Лесі Українки, революційна муза Янки Купала та Якуба Коласа — всі вони яскраво свідчать про благородний потяг наших народів до зближення, взаємодії, братерства", — каже Любомир Дмитерко.

Фальшуючи історію і перекручуючи історичні факти, ігноруючи насильство російських імперіялістів над українським і іншими поневоленими народами, Дмитерко каже, що „український народ ніколи не забуде, що своє соціяльне визволення він завдячує Володимиру Іллічу Леніну та братньому російському пролетаріятові, як не забуде також братерської допомоги червоних лотиських стрільців, що своєю кров'ю щедро окропили поля битв за перемогу Жовтня на українській землі". Очевидно, що Дмитерко при тому ні словом не згадує, проти кого воювали оці ним прославлювані „лотиські червоні стрільці", які, як відомо, творили ядро кривавого ЧК і червоних карательних загонів , які сіяли жах і смерть на зайнятих комуністичними варварами територіях України. Для Дмитерка ці речі байдужі, бо для нього, збудовані українськими каторжанами будови Дніпрогесу, Магнітки, Новокузнецька, залізничного шляху на Амурі (БАМ'у) та багато інших „біломорських каналів" у соловецькій та сибірській тундрі є „наглядним доказом ленінської дружби народів" та „геніяльною прозорливістю і мудрістю" КПСС. Автор згаданої поклонної статейки вкінці з підкресленням каже: „Велике щастя випало нам жити в епоху нечуваних перемог і завершень навіки збратаних радянських людей, опромінених незгасним сонцем Леніна".

Уже тільки ці дві цитовані статті, які обговорюють ділянки „совєтської" науки, шкільництва, молоді, літератури тощо, вказують на те, що ухвала етноциду для українського народу, винесена вже на попередньому XXIУ з'їзді КПСС в 1971 р. та стала головним предметом уваги і рішень на цьогорічному XXУ з'їзді КПСС і такому ж з'їзді Компартії в Україні, послідовно здійснюється. Нам, українцям на поселеннях, а головно нашим науковим установам, політичним, громадським, молодечим, жіночим, комбатантським та іншим організаціям треба вважати, щоб не стояти зі складеними руками у хвилині, коли вирішується доля нашого народу, коли російські імперіялісти, спільно з українськими найманцями доконують народовбивчий акт „злиття націй", і його прославляють.

Мирон Сурмач

КОЛИСКА УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ В НЮ ЙОРКУ

Де, коли і як народилась українська великодня писанка в Ню Йорку — тяжко сказати. Тих людей вже немає на цьому світі, які могли бути на її христинах. Але де вона була виплекана і поступила в торгівлю, я знаю. Я був там!

Це був рік 1921. Гуцул Стефан Дроботюк приніс до моєї книгарні шість писанок своєї роботи. Вони були гарні, але лише у трьох барвах: чорній, жовтій і білій. На них були виписані сорок клинчиків, баранчиків, безконечників, як він навчився писати ще від своєї матері вдома.

Ніде в Америці я таких писанок не бачив, радо їх купив і поставив на вікно. Нехай американці побачать, яку красну штуку вміють українці вистроїти. На жаль, того року майже ніхто не звернув уваги на них, але на другий рік я зробив місце у вікні книгарні і запросив туди нашого першого писанкаря у вікні сидіти і писанки писати. Було це в тижні перед самим Великоднем, коли наші йшли на Страсті, Плащаницю, а потім — з кошиками святили свячене. Вони ставали коло вікна, приглядалися писанкареві і помалу почали купувати по одній або по дві писанки, аби їх посвятити і потім у хаті десь їх тримати, щоби від злих духів хоронила. Бо так вони це знали зі старого краю. Писанка мала б бути своєї роботи, або подарована, але ніколи не куплена.

На третій рік українська писанка підросла, прикрасилась, вбралася в гарніші шати. Це вже кредит треба дати нашим жінкам. Насамперед пані Анна Бодак із Брукліна принесла майже тузин своєї роботи писанок, що походила десь від Сокаля. Її писанки були з квіточками, кривульками, віночками. Щось вісім кольорів ті писанки мали і продавати їх треба було вже по доляровi. Писанки Дроботюка були по 35 центів.

Дальше пані Дика, також з Брукліну; потім з Ню Йорку пані: Ляхович, Костів і Марія Процай, що ще тепер з дочками чуда творить своїми писанками. Але це вже рік 1940-ий. Вже професор Грановський всюди нишпорить, писанки збирає до своєї колекції і заохочує наших жінок більше писати і себе вправляти. Така ситуація тривала аж до 1948 року. Українці їх писали, українці їх купували, своїм і чужим дарували.

До року 1948 писанки продавалися виключно своїм людям. У 1947 році моя дочка Ярослава студіювала мистецтво в Купер Юніон. Школа лиш через дорогу від „Сурми" — крамниці. Ярослава заінтересувалася взірцями писанок. Одна гарно описана писанка була поміщена у „Свободі", виконала її взір панна М. Милянович. Славця взяла цей малюнок і пішла з ним до публічної бібліотеки, там пошукала книжку про Гуцульщину, в якій було написано багато про писанки. Там найшла донька значення деяких символів гуцульських писанок. З тієї книжки, з оповідань знайомих і з оповідань матері вона стільки довідалась про писанки, що виписала все про українську писанку на чотирьох сторінках зошита; я це дав видрукувати і одну таку летючку повісив на вікні книгарні, а позаду поставив писанки з такими взірцями, як на летючці.

На щастя редактор популярного журналу під назвою „Ню Йоркер Магазін", Росз, ішов собі до ірляндського сальону МкСорлей попри „Сурму" і побачив летючку на вікні та став її читати. Потім прийшов до середини, казав собі показати ці писанки, що так гарно про них описано. Я привів його до шафи з писанками, той зробив великі очі, помахав головою і пішов.

За пару днів приходжу рано відчинити „Сурму"; а там коло дверей, як на Великдень коло катедри Сейнт Петрика, жінки в мінках, соболях, деякі з шоферами. Я настрашився, думав, а то що за нещастя, що так багато людей коло дверей? Якось я протиснувся попри них, відчинив двері й питаю, що є? Яке чудо вони відкрили? „Покажи нам ці чудесні символи, що виписані на звичайних курячих яйцях про здоров'я, любов, багатство". „Звідки ви довідались про це" — я запитав? Вони показують журнал „Ню Йоркер", там під великим заголовком „Ди ток оф ди тавн" (Розмова міста) на двох сторінках описано гарно і дуже симпатично про українців, писанки, „Сурму", з закінченням — Христос Воскрес! і „Гі із ризен індід!" — Воістину Воскрес!

Від того часу двері „Сурми" не зачинялись. На слідуючий рік „Ню Йорк Дейлі Нюс", що друкується щось у чотирьох мільйонах примірників, помістив цілу сторінку з писанками в кольорах. Далі „Ню Йорк Таймс" мав кілька разів статті про наші писанки. Ліґа Української Молоді випустила більшу книжку під назвою „Юкрейнієн Арт". Книжка вийшла друком два рази по 5 тисяч. Там є велика стаття про писанки Ярослави; мій син Мирон вже видав до 50 тисяч брошурок про писанки. „Сурма" щороку продає до 5 тисяч приладів („кіт") на писанки. Славця на протязі біля 10-ти років провадила курс писання писанок в льокалі над книгарнею „Сурма"; з того курсу вийшло кілька тисяч кваліфікованих писанкарів і писанкарьок. Це були переважно американці, учительки і студенти зі шкіл, що потім провадили лекції писання писанок у себе.

Нині вже нема ні міста, ні села в Америці чи в Канаді, щоб там не було писанкарів української писанки. Багато інших українських фірм вже перебрали цей спосіб ширення українського народного мистецтва. Це вже не переведеться. Є гарна українська леґенда, що писанка — це ланцюг, на котрім прикований сатана, що хоче знищити світ. Цей ланцюг щороку стирається, але, як приходить весна і Великдень, як люди зачнуть писати писанки, то ланцюг знову міцніє і сатану тримає на прив'язі. Доки люди будуть писанку писати, доти сатана з ланцюга не вирветься. Ось така то моя історія про перші писанки в Америці, що виросли і вбралися в гарні шати на Сьомій вулиці в Ню Йорку.

МИРОМ БОЖИМ СВІТ КРАСИТЬСЯ . . .

„Бог нам радість дав з небес — Христос Воскрес!" — співається у великодній пісні, що й є темою поменшеного тут на фотознімці цьогорічного малюнку Ярослави Сурмач.

З НАШИХ БУДНІВ

Під Великдень

Вислухавши в молитовному настрої 12 страсних Євангелій в церкві св. Юра в Ню Йорку, побожні богомільні, по дорозі додому, вступають ще звичайно до „Веселки" на пісну каву. Там тоді теж можете наслухатись досхочу цікавих розмов на великодні й невеликодні теми. Цим разом усі балачки стояли під знаком будови нової церкви. Виходить, що недалекий час,коли нюйоркчани святитимуть паски не в „підпільній' каплиці, як досі, а традиційно, під церквою, як колись бувало, в Старому Краю, поскільки інж. арх. Аполінарій Осадца запроєктував не тільки структуру самої церкви, але й відповідне подвір'я навколо неї, де відбуватимуться процесії та інші церемонії, між ними і свячення пасок.

Хтось з присутніх зацікавився, чи буде відновлений при цій нагоді такий прадавній звичай, як стріляння „на віват" в часі обходу з Плащаницею ,тобто — чи можна буде дістати перміт на таку канонаду?.. Об'єктивні умовини для цього нібито існують, бо ще живі, слава Богу, деякі наші артилеристи з Першої і Другої Дивізій, не згадуючи комбатантів корейської та в'єтнамської кампаній. А втім, зараз навпроти церкви знаходиться домівка Українських Католицьких Ветеранів, до котрих належать такі активні в нашій громаді старшини нюйоркської поліції, як капітан Луців і поручник Полчій. Вони завжди приходять на Великдень до церкви при зброї, зі службовими револьверами, і так пliving парадно ескортують до парафіяльного уряду валізки з колектою, щоб, не дай, Боже, якийсь паразит не полакомився на Божий гріш, що особливо в цьому році рясно посиплеться зеленим дощем, — з уваги на будову храму Божого.

На Великдень, між іншим, дуже важливу ролю відограє теж погода ,зокрема під час гаївок. Коли надворі гарна погода, тоді й Великдень виглядає світліший, більш урочистий, та й свячені яєчка не позамерзають вам у кошику, поки довезете чи донесете їх додому. Під цим оглядом ми тут маємо трохи клопоту з Канадою, звідки північний вітер приносить нам, час-відчасу, деякі несподіванки. Так сталося ,наприклад, цього року в Квітну Неділю нового стилю: як тільки театральний ансамбль „Заграва" з Торонта закінчив виставу історичної драми „Мотря", в Ню Йорку зірвався страшний вітровій, і нюйоркчани так поквапно тікали з театру додому, що й забули привітати канадських гостей хоч би скромненькою китичкою квітів! Ну, та це торонтонцям не першина, бо така сама „несподіванка" трапилась їм у Ню Йорку і минулого року після вистави „Одруження"...

Ікер

Мирослав Прокоп

ПРО ТАК ЗВАНИЙ СОВЄТСЬКИЙ НАРОД

(3)

Виразником припинення політики відлиги стали також постанови 22 з'їзду КПСС та нова програма партії, в якій проголошено догми про потребу посилити перемішування населення під ширмою обміну кадрами; про багатонаціональність союзних республік; про заникання значення кордонів між ними; про дальше затирання національних відмінностей і посилене зближування народів СССР; про спільну духовну культуру та характер тих народів; про об'єднуючу силу російської мови. яка стала мовою міжнаціонального порозуміння (у промові на тему нової програми на 22 з'їзді КПСС М. Хрущов назвав російську мову „другою рідною мовою" неросійських народів, але цього визначення у програму не внесли); про недопустимість виявів національної окремішности; про потребу творити понадреспубліканські економічні зони з органами зверхніми над урядами союзних республік і под.

Такі положення нової програми в парі з наголошенням концепції совєтського народу викликали серйозне занепокоєння серед неросійських народів СССР і породили численні вияви самооборони.

3

Рівночасно національне питання стало предметом дослідження в численних наукових працях (їх перелік охоплює десятки томів) та на наукових конференціях соціологів, філософів, демографів, економістів, юристів, наприклад в Алма-Аті (1962), Фрунзе (1963), Ташкенті (1967), П'ятигорську і Волгограді (1968), Києві, Чебоксари, Душанбе (1970), Серпухові (1972), Баку, Ризі, Таллінi, Москві, а також на сторінках таких журналів, як „Вопросы истории", „Вопросы истории КПСС", „Вопросы языкознания", "Вопросы економики", „Вопроси философии", „Плановое хозяйство", „Советское государство и право" й ін. та на сторінках їхніх відповідників у неросійських республіках.

У процесі дискусій виринули численні розбіжності думок щодо майбутнього соціялістичних націй і взаємовідношення між ними та совєтським народом, питання майбутніх комуністичних націй, совєтської федерації та унітарної держави, занику суверенности союзних республік СССР, питання ролі російської мови в житті неросійських народів та зокрема точного визначення самого питання совєтського народу, як соціологічного феномену, його окремих рис національного типу та проблема того, чи совєтський народ це вже нова нація і таким чином він знаменує початок кінця окремих націй в СССР. Одна група учених, головно неросійських народів (М. Джунусов, М. Куліченко, Н. Джандильдін, В. Мачаваріані, А. Зиманас, М. Каммарі, А. Егиазарiян, А. Мординов, Е. Тадевосян та ін.) уважають, що поскільки згідно з офіційними документами партії, совєтський народ — це категорія соціяльна, а не національна, то такі його прикмети як багатонаціональність, спільність території, держави, ідеології, духовної культури, економіки, мови міжнаціонального порозуміння (російської) та дальше зближування націй і національностей СССР — це також категорії соціяльні, а не етнічні і не національні, що вони не нівелюють існування різних націй СССР і не призводять до утворення одної совєтської нації.[4] Ці автори застерігаються проти того, щоб „перескакувати через сучасні національні відмінності й питоменності безпосередньо прямо до злиття націй". (М. Каммарі).[5] Вони вважають, що національні відмінності між народами стираються значно повільніше ніж соціяльні (М. Джунусов, А. Егиазарiян, В. Мачаваріані) та дуже міцно наголошують такі ознаки окремішности нації як мова, культура, традиція, як елементи тривалого єднання людей даної національности СССР, незалежно від того чи вони живуть на території своєї союзної республіки, чи поза нею. Бо, як каже М. Джандильдін, „вірменська нація складається не тільки з вірмен, що живуть у Вірменії, але також із тих вірмен, що проживають в інших совєтських республіках".[6]

А щодо майбутньої долі націй і народностей, які сьогодні творять совєтський народ, то, на думку тих учених, вони, зокрема численніші із них, існуватимуть довго також в умовах комунізму (К. Ханазаров, М. Куліченко, А. Егиазарiян). А. Зиманас застерігається проти приспішування політики злиття націй, бо це веде до росту шовінізму, а ніяка нація в СССР не є забезпечена проти виявів буржуазної ідеології.

Інша група учених (І. Кислицин, І. Яшкин, В. Переведенцев, Ф. Филин, М. Іхілов) висуває погляд, що на ділі совєтський народ це вже совєтська нація, значить, спільнота з виразними етнічними та національними рисами, бо вже сьогодні проходить процес „фактичного етнічного злиття народів і націй"[7] (І. Кислицин), або що совєтський народ починає засвоювати певні етнічні прикмети нації, чого показником є поширення серед неросійських народів СССР російської мови (Ф. Филин). П. Рогачев та М. Свердлин переконані, що соціялістичні нації вже сьогодні знаходяться на шляху до безнаціонального суспільства та що зовсім неоправдано було б „переносити весь процес злиття націй аж до часу здійснення комунізму в усьому світі".[8]

(Продовження буде)

4. Ці питання розглядаються зокрема в таких працях: М. И. Куличенко, Национальные отношения в СССР и тенденции их развития, Москва, 1972, 563 стор; Ленинизм и национальный вопрос в современных условиях, Москва, 1972, 566 стор; И. П. Цамерян, Теоретические проблемы образования и развития советского многонационального государства, Москва, 1973, 294 стор; К. Х. Ханазаров, Сближение наций и национальные языки в СССР, Ташкент, 1963, 240 стор; Вопросы развития литературных языков народов СССР в советскую епоху, Алма-Ата, 1964, 367 стор.

5. Вопросы развития литературных языков..., стор. 62.

6. М. И. Куличенко, Национальные отношения..., стор. 410.

7. Там же, стор. 417.

8. П. М. Рогачев, М. И. Свердлин, Нации, народ, человечество, Москва, 1967, стор. 185.

„Шляхом леґенди"

Під такою назвою Українська Видавнича Спілка у Лондоні, Англія, видала спомини Богдана Казанівського. На обгортці, яку намалювала Дануся Казанівська, написано від видавництва: „..Спомини Б. Казанівського вартісні передусім тим, що він відтворює в них атмосферу ідеалізму і самопосвяти тих українських патріотів, які включилися в боротьбу ОУН і добровільно йшли на найбільші жертви для досягнення ясної мети, яку Організація ставила перед ними" а трішки дальше, на другій половині обгортки: „..Спомини Б. Казанівського радо прочитають колишні учасники боротьби ОУН і може пізнають разом з автором далекі події своєї молодости" а ще дальше, написана подяка, на цій самій обгортці: „На цьому місці належиться велика подяка Петрові Кірикові, який є спонзором цієї книжки, жертвуючи чотири тисячі долярів для „Української Видавничої Спілки" в Лондоні і не жадає жадного звороту після розпродажу книжки".

Всі три наведені витяги свідчать що, майбутній читач повинен прочитати цю книжку, бо у книжці підноситься завіса над подіями, „які колись були закриті серпанком таємничости", події над якими й до сьогодні бувають гарячі дискусії, події які мали „за" і „проти" ще тоді, коли „гартувалися характери націоналістів, міцніла духова сила і незламно ставала їхня вартість національним ідеалам". Безмежна любов і вірність українському ідеалові перев'язана малиново-чорною стяжкою Землі і Волі відчувається у кожній стрічці книжки. Там немає пропаґанди закликів, там є спомин очевидця про події на українській землі під окупацією трьох загарбників.

У книжці наводиться факти про тих, як казав Тарас Шевченко: „не так тії вороженьки, як добрії люди..", себто яничари і вислужники, прислугою яких всі три окупанти користалися і користаються у знищенній національного відродження.

Книжка дається читати легко і, мовляв „запоєм" можна прочитати за день-два, хоч книжка нараховує 290 сторінок друку.

Багато постатей, як сказано у другому витязі, є з нашого українського громадського життя. Це ті постаті, включно зі спонзором цієї книжки, Петром Кіриком, які „свято вірили у перемогу..., що Україні волю принесемо...".

Ця віра, ця посвята задля Волі України можуть тільки бути прикладом для молодого покоління щоб „любити рідну Україну, любить її в незабуття", бо віра і повята це є істина козацького духа оформленого для будови нації „у своїй хаті".

Спомин Б. Казанівського віддзеркалює недавні факти боротьби українського народу взагалі і, зокрема, факти індивідуального переживання, потіх і радощів у закономірності тодішнього життя, написаного у стилі репортажу.

Хронологічно книжку можна поділити на три частини: а.польська окупація, б. совєтська окупація, г. німецька окупація. Поміж цими хронологічними темами автор переплітає організаційне і індивідуальне життя, як назовні, себто, поза ґратами тюрем, так і у в'язниці, але все очами очевидця, мовляв, телевізійним апаратом.

Себто, репортаж написаний на подобу сучасного „кобзарівства" з відповідним зацікавленням, не тільки сучасного читача, але й читачів грядучих поколінь, бож розповідає очевидець, без претенсій, завше скромно, одначе чітко і бадьоро.

А. Забродський

З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ „САМОПОМІЧ"

Учасники Сімнадцятого З'їзду Делеґатів Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", який відбувся 10-го квітня ц. р. в Ню Йорку. Вістка про З'їзд із підсумками діяльности цієї заслуженої установи, яка впродовж 29 років веде допомогові акції для потребуючих українців по різних країнах світу та культурно-освітню працю, була поміщена в „Свободі" з 13-го квітня ц. р.

У пошану жінки-політика

Детройт. (І. П.) Тут в неділю, 14-го березня ц. р. о год. 3-ій по пол. заходом Почесного і Ділового комітету, що складався з представниць жіночих організацій, під проводом п-і Емілії Запорожець, відбувся величавий Бенкет у пошану д-р Марії Бек з нагоди переступного року її народин.

Програма імпрези складалася з концертової частини, доповіді, обіду і привітів. Понад 300 осіб, багатство квітів, декорацій, виставка сувенірів у золоті і сріблі, одержаних цією першою жінкою Детройту упродовж її кількадесятирічної праці і заслуг для американського і українського суспільства — створювали піднесення, святочний настрій. Побіч видатних представників українського і американського життя, приємно вражала присутність жіночого активу початків 30-их років, здебільша членок 26-го Відділу СУА, оцих перших співробітниць молодої енерґійної дівчини, яка запалювала їх до організованого громадського життя, до праці для української справи. „Їхня Маруся" — символ не лиш їхньої молодости, але їхніх почувань до України.

Тому й уродини п. Марусі Бек, влаштовані з такою прихильністю, прямо силою почуття. Цим почуттям насичені привіти і стаття в естетично виданій Програмці пера Катерини Заблоцької п. н. „Маруся Бек — постійний борець". Цю ціху особовости д-р М. Бек, як невтомного борця, відмітив і американський кореспондент у щоденнику „Детройт Нюз" з 26-го січня ц. р., вказуючи на те, що М. Бек завжди боролася. „Колись це була справа правопорядку — сьогодні це справа освобождення України".

В іншій статті у побажанні від шкільних товаришок Орися Гнатчук висловлює від них признання за змаг п-і Марусі до єдности у сучасній українській дійсності.

Програму відкрила Е. Запорожець, а група представниць жіноцтва вручила солenізантці квіти та прикрасила орхідеєю.

Концертову частину започаткувала молоденька Христя Юзич „Гуцульським танком". „Привітання" — слово Олеся Бердника у формі величального балету з музикою Лисенка і при форт. супроводі проф. І. Решетилович, вивели Катерина Кривуцька, Діяна Омецінська, Наталка Конопада, Мирося Тимяк, Богдана Гречний, Павло Дигдало, Ігор Лаврин. Фортепіянове сольо тыр 35. М. Лисенка відіграла проф. І. Решетилович, вірш Ганни Черінь „Маруся" виголосила п-і Христина Юзич, в'язанку пісень виконав Ансамбль Бандуристок — диригент Петро Потапенко. Усі точки програми сприймала публіка з ентузіязмом.

Молитву перед обідом провів о. ігумен Інокентій Лотоцький, з проханням Божого Благословення для діяльности Марусі Бек. Після обіду мгр Валентина Мушинська, провідниця Бенкету, представила гостей гол. стола, членів Ділового Комітету та Підкомітетів. Головну промову виголосила проф. Марія Гарасевич. У багатій на події громадсько-суспільного і політичного життя, біографії, прелеґентка підкреслила не лиш кар'єру, осяги й заслуги д-р М. Бек, але тверду школу життя, її змагання і труднощі, які доводилося поборювати на не промощених шляхах непройденних досі ніякою українкою і жінкою взагалі. Американське жіноцтво і досі часто віднотовує факт, що Марія Бек була першою жінкою у 250-річній історії Детройту, яка осягнула позицію радної міста, президента Міської ради і діючого посадника міста. Десятками років — пишуть сьогодні американські кореспонденти — вона не сходила із сторінок американської преси, а й тепер вони вітають її появу в пресі з українського форуму і прислухаються до її думок. У її многогранній діяльності допомагав їй завжди брат, Іван Бек, як невтомний секретар і адміністратор, і цю його заслугу вдячно оцінила українська громада Бенкету, подяками й дарунками.

Вітання у друкованій програмці склали президент Форд з дружиною, губернатор Міллікен, президент УНР М. Лівицький, сенатори Гарт і Ґріффін, посадник Детройту Янґ та ін. Рада міста Детройту видала спеціяльну Резолюцію з нагоди річниці народин своєї заслуженої голови, відмічуючи спільність з українською громадою у цьому відзначенні. Усні привіти склали від УНР д-р І. Жуковський, від УККА Сх. Мічиґену П. Рогатинський, від УККА Метрополітального інж. Б. Петріна, від СФУЖО мґр І. Пеленська, від етнічних груп естонець, п. Трала. Діловий комітет, Капеля Бандуристів і багато приватних людей склали подарунки. П-і Маруся подякувала за влаштування цієї імпрези, водночас закликала до єдности у праці для звільнення Батьківщини. Отець О. Биковець молитвою, а публіка відспіванням національного гимну закінчила цю небуденну імпрезу.

Пам'яті Романа Дудика

Вночі з 18 на 19 грудня 1975 року в Брюховичах коло Львова, помер на 77-му році життя, видатний учитель Галичини Р. Дудик. Закінчилося довге, тяжке, працьовите життя – питоме ідейним людам нашої землі цього століття, невтомним трудівникам на рідній ниві.

Народився він в більшій священичій родині в Сасові біля Золочева. Ходив до гімназії в Бережанах, а потім вибухла війна і він пішов на фронт, з вишколом кадетаспіранта. У першій битві кусок шрапнелю поранив його в руку і в наслідок поганої лікарської опіки, ціле ліве рамено треба було ампутувати. В юнацькі роки ставши інвалідом, Роман пішов на вищі студії до Духовної Семінарії у Львові. Хоча він її залишив по двох роках, там він здобув солідне знання української, німецької, латинської і грецької мови, що послужило йому солідною підставою будучої педагогічної діяльности.

Нелегко було українцям дістати працю за польського панування, і Романові прийшлося чекати до 1-го лютого 1928 р., коли за посередництвом золочівського адвоката Ваня, він одержав становище тимчасового вчителя початкової школи в Юськовичах золочівського повіту. Спочатку він заступав хвору учительку Дроздовську, а по році учителювання він так з'єднав собі село, що делеґація селян до Шкільної Кураторії у Львові домоглася назначення Дудика на постійного вчителя у Юськовичах.

Його життя в селі було нелегке. Директор школи, селянський син з поблизького Ожидова, не мішався до селянських справ і жив майже в ізоляції в шкільним будинку, стараючись поводитися коректно відносно своїх польських наступників. По бойкоті польських виборів у Галичині місцевим населенням в 1922 році, польські правителі Олещини старалися знайти по місцевих селах українських коляборантів — від звичайних донощиків за гроші до священиків, війтів і вчителів. Роман Дудик став предметом уваги польських адміністраторів. Він ледь-видного натиску, почерез зобов'язуючі соціяльні імпрези, аж до брутальних загроз втрати праці, місцеві землевласники, польські шкільні наставники, як наприклад директор школи в Олеську Скарбек, і польська поліція старалися приклонити Дудика на свою сторону.

З другої сторони, з 1930 р. Юськовичі стали одним з ключових пунктів сітки Орґанізації Українських Націоналістів. Місцеві члени очікували від освіченого й досвідченого українського вчительства поради, допомоги й активної участи.

Все це відбувалося в атмосфері матеріяльних недостатків — 1500 осіб, за переписом 1935 року, жили на 2500 морґах поля, з цього третина неужитків — і залишків австро-угорської мен тальности. Молоді люди, що саме повернулися з війни і всяких таборів і чотирокутників смерти, старалися, щоправда, примінити до свого життя в селі досвід зовнішнього світу, але й вони скоро опускали руки, бо не було матеріяльних засобів до кращого життя. Місцеві селянські діти залишили школу по четвертій класі.

І тут Роман Дудик найшов наважливіше поле діяльности свого життя. Він відкривав здібних учнів між селянськими дітьми і переконував їхніх батьків, щоб вони посилали їх до семилітньої школи в поблизькому Олеську. Таку саму працю виконували священики з поблизьких Кутів, Ожидова, Цішків і Олеська. В Юськовичах Роман Дудик єдиний виконував цю працю інтеліґента-патріота, бо в селі священика не було вже від 1836 року, коли львівський митрополит Левицький, Немезіда Маркіяна Шашкевича з поблизького Підлисся, позбавив Юськовичі священика, ради скорочення видатків олеського деканату.

Висліди праці Романа Дудика та його побратимців із сусідніх сіл можна побачити на знімці випускників Олеської школи в 1937 році: між 32-ма випускниками є три школярі-поляки, а всі інші українські діти з Олеська, Кутів, Цішків і Юськович. Починаючи з 1936 р. Роман Дудик почав приватні курси для випускників Олеської школи, в яких вчилися матеріялу першої і другої кляси гімназії. Для селян, кошти гімназіяльної науки і мешкання поза домом для їхніх дітей були дуже великим тягаром. Навчання в селі під час першого і другого року гімназії допомагало обнизити кошти. При кінці року, учні Дудика складали іспит і знаходили місце в гімназіях „Рідної Школи" в Золочеві, де директор Володимир Величко співпрацював з Дудиком, а також в державній гімназії в Бродах.

До 1930 р. дві-три особи, за людської пам'яті, здобули середню освіту, з цілого села Юськович. Єдиний Степан Геречка став лікарем в Чехо-Словаччині, при допомозі свого батька з Америки. Зерно засіяне Романом Дудиком приносить плід донині. Багато його учнів здобули високу освіту й займали або ще займають відповідальні пости в краю і за кордоном. Традиція заініціювана Р. Дудиком в селі Юськовиші продовжується і донині. Батьки і діти далі вірять, що дорога до кращого життя, особистого вдоволення і суспільного й політичного впливу веде через освіту. Десятки наших молодих людей пруться до Львова, Києва, Ужгороду та інших міст України, домагаючись вступу до шкіл і технікумів.

Як визначного вчителя околиці, в 1940 р. призначили Романа Дудика завідуючим педагогічного кабінету Районового Відділу Народної Освіти в Олеську. Від 1941 до 1944 року він був директором школи в Олеську. По короткому побуті в Старому Самборі, по закінченню Другої світової війни, він переїхав вчити до Брюхович, де вчив української мови аж до відходу на пенсію у 1960 р.

В інших часах, обставинах, чи країнах його особистість і праця для народного добра принесли б почесті іматеріяльний добробут. В Україні Роман Дудик, його дружина Тереса з Черкавських і його дочки Слава й Люба мусіли жити в майже нужденних обставинах. За польських часів, коли слово шкільного інспектора могло спричинити несподіване звільнення або перенесення, неможливо було мати власну хату. Треба було мешкати комірником по селянських хатах. Потім прийшли ще воєнні злидні, коли й хіба не можна було дістати. Останніми часами Роман і Тереса Дудик мусіли вижити на 140 карбованцях учительської платні.

Роман Дудик багато причинився до піднесення освіти в Олещині. Любитель літератури, фейлетоніст „Діла", він втішався загальною пошаною. Його елеґантна, привітна, усміхнена особа, часто ніби поява з іншого світу між юськови івськими селянами, загорілими націоналістами, комуністичними апаратчиками, чи німецькими наїзниками, вносила в своє оточення ноту культури, спокою і здорового глузду. Ці особисті якості служили йому як щит, який хоронив його від страхіть нашого століття, і дозволили із питомою йому субтельністю впливати на товаришів і наставників, приятелів і ворогів. Героїчні вибрики були чужі його вдачі; його найсильнішою зброєю був гуманізм.

Замість проклинати темноту, він засвітив свічку, і її світло прояснило життя тих, що були довкола.

А. Г.

„ВІДБЕРІТЬ У НАС НАШЕ ЖИТТЯ"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

треба більше чутливости і співчуття до старечого віку, та ж тут рішається доля матерів-старух, при цьому похилого віку.

Ми старухи-пенсіонерки — трудовий нарід в минулому, також хочемо, щоб наші прохання були виконані. Ми не просимо лишнього, просимо дуже мало і реально. Адже у наш час ми стремимо до кращого, а не до гіршого, та й рішення з'їзду рекомендує всеціле поліпшення побутових умов, а тут пішло в противному напрямку, для нас старух несприйнятливому. У свій час ми також були потрібними людьми для нашої батьківщини: ми виростили синів-героїв, які погинули, захищаючи свою дорогу батьківщину, ми їх віддали на захист нашої любої батьківщини. Чому ж місцеві власті проявили до нас старух таку безсердечність і ображують нас, віднявши у нас останню розраду — нашу дорогу, нашу церкву, в котрій ми старухи мали єдину потіху.

Ми похилі віком старухи, просимо поверніть нам наш храм, в котрому відбувалися б богослужіння.

Ми старі, немічні, ми навіть не всилі вилізти на тролейбус чи автобус через слабість ніг.

Просимо вас і дуже просимо, дайте нам можливість закінчити наше довге життя в умовах церкви нашого мікрорайона.

Від парафіян-старух Богоявленської церкви по вул. Карла Маркса 66, г. Житомир".

21. 7. 1974

ГОМІН ДЗВОНІВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зоване відзначення 200-річчя Американської Незалежности. Четвертого липня 1776-го року „Дзвін Свободи" прозвучав саме в час, коли населення Філядельфії почуло перше речення Декларації Незалежности. Джон Ворнер, директор АРБА, в журналі „Байсентевіял Таймс" закликає всіх громадян ЗСА взяти участь у відзначенні 200-річчя цієї події, заявляючи: „Нехай звук кожного дзвона в країні проголошує наші свободи та символізує нашу єдність".

АРБА та її стейтові і місцеві комісії рівнож повідомляють, що готові послужити організаціям і громадам порадами щодо відзначування 200-річчя Американської Незалежности також іншими церемоніями, які відбувалися б в той самий час, коли по цілій Америці звучатимуть дзвони.

Тому, що Конґрес проголосив 21-денний період для спеціяльного вшанування прапора ЗСА (від 14-го червня до 5-го липня), АРБА пропонує кілька можливих способів вшанування „Давньої Слави", тобто американського прапора: дня 3-го липня зі сходом сонця піднести на маштах прапори і провести однохвилинну мовчанку в честь прапора та ЗСА; перед початком будь-яких імпрез з нагоди 200-річчя ЗСА виголошувати присягу на вірність американському прапорові та країні; від 14 червня до 5 липня вивішувати прапори на урядових, канцелярійних і приватних будинках; поміщувати кольорові знімки прапора в усіх газетах і журналах, як також поміщувати знімки прапора у вікнах приватних домів і автомобілів.

АРБА також радить, щоб 4-го липня рано в усіх церквах ЗСА відправлялися Богослуження в намірені ЗСА та американського народу та щоб усі американці в той час застановилися над минулим, теперішнім і майбутнім ЗСА, зокрема, над свободою релігії в Америці.

Окремі громади можуть заплянувати відчитання тексту Декларації Незалежности. Добре було б, якщо б ці відчитання були синхронізовані із відчитанням цього документу в будинку „Індепенденс Голл" у Філядельфії, що відбудеться 4-го липня в 10-ій год. рано (Східній літній час).

В днях 3-го і 4-го липня у всіх стейтах і територіях Америки будуть закопані „часові капсулі" („тайм кепсулс"), в яких будуть поміщені різні документи та інша меморабілія, щоб в 2076-му році мешканці ЗСА могли дізнатися, як в 1976 році американський народ відзначував 200-річчя незалежности своєї країни. АРБА радить, щоб окремі місцевості та громади також закопували свої „часові капсулі".

Відбувся VII з'їзд Спілки Письменників України

Київ. — Газета „Літературна Україна", у числі з 16-го квітня ц. р. інформує, що в Києві в залі сесій Верховної Ради УССР, відбувся між 14 і 18 квітня ц. р. з'їзд Спілки письменників України, на якому із звітньою доповіддю виступив перший секретар правління В. П. Козаченко, а головну промову на відкритті з'їзду сказав перший секретар ЦК Компартії України Володимир Щербицький. В обговоренні звітньої доповіді взяли участь, — як звітує „Літературна Україна", яка, до речі з приводу з'їзду появилася на 8 сторінках, — П. Загребельний, Р. Братунь, Ю. Збанацький, В. Петров, К. Северинов, Л. Дмитерко, Б. Олійник, Н. Рибак і А. Пащенко. На ранковому засіданні виступали також інші письменники і поети члени Спілки, між ними відомі В. Коротич, В. Земляк, І. Драч та багато інших.

В. В. Щербицький, додержуючись всесоюзної народовбивчої політики у відношенні до поневолених Москвою народів, „створення нової спільности людей — радянського народу", ні разу не згадував окремішности Української ССР, слова „Україна", а про „Батьківщину" говорив тільки як про цілість СССР. „Відомо, — казав в одному місці своєї доповіді В. Щербицький, — що наш час характеризується зростаючою інтернаціоналізацією всього суспільного життя. Мости братерства, про які колись говорив Павло Тичина, перетворилися нині на непорушні узи дружби нової спіности людей — радянського народу". На думку Щербицького „тепер ми засіваємо спільне поле і збираємо спільний врожай. Саме тому **розкриття животворного характеру дружби народів, соціялістичного інтернаціоналізму було, є і завжди залишиться священним обов'язком художників**" (підкреслення „ЛУ"). Свою довгу промову Щербицький закінчив закликом до літераторів України, щоб вони виробляли в собі імунітет „проти впливу ворожої ідеології", бо, мовляв, якщо цього не станеться то тоді ворожі сили „зіштовхнуть радянських письменників з широкої маґістралі інтернаціональної боротьби на криві манівці безідейности, націоналізму, відвертої антирадянщини".

ЗСА інформують Кубу

Вашінґтон. — Речник Білого Дому і Державного департаменту Джон Г. Траттнер заявив у вівторок, 20 квітня ц.р., що уряд ЗСА поінформував Кубу про становище відносно обстрілювання кубинськими революціонерами рибальських човнів на водах Фльориди, де загинув один моряк, а кілька інших було поранених. Траттнер заявив кореспондентам, що відповідні чинники ЗСА досліджують справу останнього випадку, щоб знайти винних і оминути подібних випадків в будучому. Джон Треттнер, як також секретар Білого Дому Рон Нессен, відкинули натомість закиди Фіделя Кастро, що цей інцидент інспірував уряд ЗСА.

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, ЛИСТА Ч. 164.

Кінаш І.	Іванило Р.	Лаґаняк І.
Проць Л.	Лозенко Г.	Лаґаняк Г.
Коровник Л.	Бурило І.	Вітенко Р.
Коровник П.	Ґольда В.	Вітенко Р.
Кривіцький А.	Ґольда В.	Вижниця Д.
Гулявський В.	Тарасюк М.	Вижниця Д.
Малашко Е.	Павук Е.	Ваґерс Е.
Малашко Е.	Д-р Озул П.	Яровій В.
Кірчов Р. А.	Федик П.	Слиш Р.
Кіров І.	Задорожний І. Д.	Лос І.
Гулавський О.	Возняк В. С.	Вілас М.
Відділ 111	Возняк І.	Нищот М.
Клименко А.	Федак Е.	Нич Д.
Клименко Д.	Приймак Т.	Тимчишин В.
Феррі К.	Приймак І.	Вакуловська Г.
Феррі К.	Пакула В. І.	Марич Д.
Воскобійник П.	Пакула Л. М.	Цісик М.
Яворський І.	Федак Т.	Омелян С.
Яворський М.	Процюк Г.	Горобецький Г.
Расяк Р. О.	Пиріг З.	Боднар С.
Калина М. Д.	Савойка В. О.	Кекіш Р. Д.
Сіґаш Г.	Назаренко Н.	Кекіш У. М.
Коминар М.	о. Марух Б.	Ярош А. М.
Іванило Р.	Лаґаняк П.	Алискевич А. М.

Сума проголошених чеків .... $ 409.34
Раніше проголошених .... $ 40,944.03
Разом: .... $ 41,353.37

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, ЛИСТА Ч. 165.

Ярмолюк М.	Юрків З.	Дрогомірецький В.
Д-р Крамарчук І.	Казім І.	Гарух М. П.
Фесенко М.	Добош М.	Борис М.
Скемета Ю.	Гасяк С.	Карпюк І.
Возняк П.	Занко С.	Гуловатий Е.
Д-р Тріґос Г.	Яросевич Д.	Babчук М.
Працик Г.	Яросевич М.	Чоревський Е.
Колодруб М.	Вілецький В.	Кобрин В.
Колодруб С.	Вурда Л.	Борис М.
Боднарський В.	Вурда І.	о. Галітський Е.
Кушнір А.	Панкевич М.	Хрущ Г.
Пристай Р.	Федорів В.	Моренець П.
Майковський Е.	Голик М. М.	Макофске Р.
Зарічний С.		

Сума проголошених чеків .... $ 263.85
Раніше проголошених .... $ 41,353.37
Разом: .... $ 41,617.22

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, ЛИСТА Ч. 166.

Попович І.	Яримович В.	Онуфрик Е.
Звадюк А.	Палієнко П.	Гринчук М.
Сусь І.	Гетсів Т. А.	Гринчук О.
Стеетт І. Д.	Оррал М.	Варон К.
Карваш С.	Оррал М.	Степаник І.
Кушнір Г.	Васараб Д.	Степаник В.
Ґаларник Л. А.	Васараб Д.	Степаник В.
Ґаларник Д. М.	Сієк М.	Степаник С.
Ґаларник Т. Г.	Енґлер Д. В.	Тульмін Рот Е. В.
Ґаларник І. Д.	Гринчишин А.	Бондаренко К.
Ґаларник Д. І.	Гринчишин І.	Михайлюк І.
Ґаларник Г. П.	Гринчишин А.	Вовк О.
Д-р Заяць І.	Гринчишин І.	Влагий С.
Д-р Лепкалюк Н. І.	Кібало А.	Лохвін Г.

Сума проголошених чеків .... $ 155.35
Раніше проголошених .... $ 41,617.22
Разом: .... $ 41,772.57

У пам'ять Гетьманівни Єлисавети

Дня 26-го березня ц. р. невелика група людей зійшлася біля входу до катедри Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядель'ії. Це прецтавнина Заупокійну Службу і Панахиду у сороковий день смерти Гетманівни Єлисавети Скоропадської-Кужім. Точно о год. 9-ій розпочалась відправа, яку провадив Владика Василь Лостен. Відповідав йому Мирослав Абрисовський.

Здивувала декого відсутність прощального слова. Але в часі відправи думки і так снувались коло постаті Покійної. Дивне і незвичне судилось їй прожити життя! Виросла вона в аристократичній українській родині, що була пов'язана з нашим гетьманським минулим. Вже це одне дало підставу до плекання традицій, які жили в тому роді. А вибух української національної революції надав цьому почуванню властивий напрям. Це були роки формування молодої дівчини. Вже тоді виявились у неї прямування, що перетривали ціле життя. Першим було мистецьке обдарування скульпторки, яке вона розвинула, побираючи солідну мистецьку освіту. А друге — це служіння своєму народові в харитативній і політичній роботі.

Перебуваючи на еміґрації, далеко від українських осередків, Єлисавета Скоропадська-Кужім була невідома широкому загалові. Ми не мали нагоди подивляти її мистецьких праць та не відчули вислідів її допомогової діяльности. Проте, в роках великого голоду (1932-33) Комітет, що вона очолювала в Берліні, знайшов дорогу підтримати голодуючі родини в Україні й постійно опікувався українськими студентами в Німеччині. А коли в часі Другої світової війни налинула до Німеччини хвиля „остів", то багатьох із них підтримала і врятувала її опіка. Поруч із тим її нахилом розвинулось і зрозуміння політичних завдань. Вона сповняла завдання особистого секретаря свого батька, гетьмана Павла, втягаючись все більше в засяг його діяльности.

Тому коли в 1959 р. відійшла у вічність її старша сестра Марія, цілком природно, що Єлисавета перебрала права й обов'язки старшого в роді Скоропадських і пост Верховного Керманича Гетьманського руху. В його прямування впровадив її ще покійний батько, а після того інформували її проте брат, сестра і чоловік. Повних 16 років стояла вона на чолі цього руху.

В українському політичному житті не маємо багато жінок на визначних постах. Відійшла тепер одна з них. Сумлінно й віддано виповнювала це своє завдання, не чекаючи признання і похвал. Цим останнім поклоном її пам'яті засвідчили це представники організацій, які зійшлися 26-го березня, щоб її вшанувати.

А в неділю 28-го березня така ж відправа відбулася в православному катедральному храмі св. Володимира у Філядельфії. Тут уже численніше явилось громадянство і більш врочисто, бо не тільки відправою, але й прегарним співом, вшановано Гетьманівну Єлисавету.

Л. Б.

Загальні Збори Осередку СУМА у Філядельфії

В неділю, 7-го березня ц. р., у залі Дому Української Молоді відбулися звичайні загальні збори Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії. Збори відкрив голова Осередку Ярослав Федорійчук о годині четвертій по полудні До президії зборів увійшли: Мирослав Солтис — голова, Павлина Волянюк — писар, Мирослава Шперналь і Володимир Р. Іваськів — секретарі, голова Осередку Ярослав Федорійчук та Роман Зварич, представник Головної Управи СУМА — почесні члени.

Після вибору Номінаційної комісії виступили з привітами представники місцевих установ: від УККА — мґр І. Скочиляс, від „Самопомочі" — І. Шаран, від ОЖ ОЧСУ — п-і Т. Волянюк, від ООЧСУ — С. Волянюк, від управи Дому Молоді і „Нашої Української Школи" — М. Солтис та від „Української Народної Помочі — І. Крих.

Роман Княгиницький прочитав протокол з минулорічних зборів. Після прийняття протоколу члени уступаючої управи звітували про свою діяльність. Над звітами проведено дискусію і рішено уділити абсолюторію уступаючій Управі.

Відтак відбувся вибір нової Управи Осередку у складі: голова — Ярослав Федорійчук, заступник — Лев Іваськів, секретар — Павліна Волянюк, організаційний референт — Андрій Міджак, мол., референт преси та інформації — Володимир Роман Іваськів, спортові референти — Ігор Абрам, Василь Хромяк і Марія Ребенська, фінансовий референт — Маріян Стасюк, референ жіноцтва — М. Кононенко, референт суспільної опіки — Маріяна Гаманюк — культурно - освітній референт — проф. Зоя Маркович. зв'язкові дружинників — Михайло Луців і Марія Іваськів, господарський референт — Дмитро Рущак, кольпортери — Михайло Дякун та Іван Міджак, зв'язковий сеньйорів — Микола Бачара, адміністратори танцювальної групи — Ярослав Микієвич і Любомир Тричецький, зв'язкові осередку — Микола Пришляк і Петро Мечник, головний виховник — Ігор Мірчук, Виховна рада — Мирослав Солтис, Ігор Шперналь, Мирослава Шперналь, Богдан Лужецький, представники до Дому Молоді — Дмитро Рущак, Стефан Юрчак і Мирослав Солтис, Контрольна комісія — Любомир Тричецький, Дмитро Матійків і Ярема Мірчук. Товариський суд — Андрій Міджак, ст., Богдан Максимюк і Теодор Тричевський, вільні члени управи — Володимир Риндич та Роман Мірчук. До Булави увійшли: булавний — Ігор Андріївський, заступник — Роман Княгиницький, підбулавний на околицю Найстави — Юрій Голіней, на Френкфорд — Софія Денека, на 24-ту вулицю — Ірина Гарасимів, секретар — Леся Крих, скарбник — Ярослав Микієвич, члени булави — Юрій Іваськів, Іван Міджак, Анна Яренівська і Стефан Ребенський.

Переобраний голова Осередку Ярослав Федорійчук, подякувавши за одноголосний перевибір і за співпрацю протягом минулої каденції, підкреслив конечність ще тіснішої співпраці і більшої активности членів управи у майбутньому.

Молодий представник ГУ СУМА Роман Зварич, висловив ряд цінних зауваг відносно різних актуальних справ, між ними — світовий сумівський злет у Монтреалі, ідеологічно - політичний вишкіл сумівської молоді, кампанія для приєднання нових членів і проблеми виховної праці. Роман Зварич також підкреслив, що існує великий брак зацікавлення ідеологічними справами і занедбання націоналістичних обов'язків між нашими студентами. Вказуючи на нескорених в Україні, він закликав молодь до завзятої участи в українській визвольній боротьбі.

Загальні збори закрито о годині 8:10 увечорі відспіванням „Не пора".

В. Р. Іваськів

Академія в честь Т. Шевченка у Виллимантику

У березні, коли все свідоме українство в цілому світі відзначує роковини найбільшого духового генія України Тараса Шевченка, невелика місцева українська громада також вшанувала окремою Академією нашого великого Кобзаря.

Заходом Відділу УККА та в співпраці Осередку СУМА і „Рідної Школи", Академія відбулася в неділю 28-го березня в залі Українського Народного Дому.

Вступне слово сказав голова Відділу УККА Іван Здирко. Хор Осередку СУМА „Жайворонки Виллимантику" під проводом Лесі Здирко відспівав „Як умру", „Думи мої", „Стоїть явір над водою", „Реве та стогне" і з публікою „Боже Великий, Єдиний". Пісні переплітали деклямації учнів „Рідної Школи": Люба Данчук „Думи мої", Іванка Здирко „Розрита могила", Стефан Оборський „По діброві вітер виє", Леонтина Майнич „Зоре моя вечірняя" та Мирон Курник „Сонце заходить, гори чорніють". Підготовила їх їхня учителька Слава Шенчиківська.

Святочну промову „Шевченко — пробудитель народу" виголосив Михайло Шулевський з Ню Брітену, Конн. Заключне слово сказав голова Осередку Богдан Краковецький.

Численніша, як пересічно, публіка любувалася милими голосами наших молоденьких „Жайворонків", гарно виголошуваними деклямаціями наших наймейших школярів. З увагою прослухала святочну промову молодого прелеґента, в котрій він крім головної теми насвітлив глибоку релігійність Пророка нашого народу.

Так гарно підібраними і виконаними нашим молодим поколінням точками програм з чисельною участю громадянства можна б уважати як вповні вдалу імпрезу. Однак коли взяти під увагу ціль такої і подібних наших імпрез, котрі повинні бути виховними засобами національної свідомости нашої молоді, де вона пізнавала б українське мистецтво й історію нашого народу, то через дуже мінімальну присутність молоді на залі не можна зарахувати тієї гарної імпрези до категорій успішних. Кожнорічне повторювання програми для одного лише, і то старшого, покоління не приносить бажаної користи.

Тому батьки і організатори наших імпрез повинні поробити всі потрібні заходи, щоб не тільки самі, але й їхні діти і внуки приходили на ці імпрези, бо інакше на ші свята і академії розминуться із своїми завданнями.

В. Ш.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРАБАР МЕРІ, членка УНС Відділ ч. 171 Т-ва ім. Лесі Українки в Джерзі Сіті, померла 9 вересня 1975 р. на 79-му році життя. Стала членом УНСоюзу в 1936 році. Полишила в смутку сина Петра, дочку Анну, сестер Анну, Катерину і Соню, брата Івана, 12 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 12-го вересня 1975 р. на цвинтарі Флаґлє Меморіял Парк в Маямі, Флорида.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ВАСЮК ВОЛОДИМИР, член УНС Відділ ч. 94 Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремк, Міч., помер 8 вересня 1975 р. на 66-му році життя. Покійний народився в Коломиї, Україна. Полишив в смутку дружину Марію, дочки: Ірену з дітьми, Ліліян і Томко, Розу з дітьми Сінді і Лісо, Наталку з дитиною Роберт, Віру з дітьми Лінда і Джеймс, Мілі з дитиною і Патріцію. Похорон відбувся 12 вересня 1975 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МЕК КАРТІ МАРІЯ, членка УНС Відділ ч. 382 Т-ва св. Тройці в Фроквілле, Па., померла 9 вересня 1975 р. на 55-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1974 році. Полишила в смутку чоловіка і двоє дітей. Похорон відбувся13 вересня 1975 р. на цвинтарі св .Мінаа в Фроквілле, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ПАЙДА ГРИГОРІЙ, член УНСоюзу Відділ ч 327 Т-ва Запорізька Січ в Гемпстед, помер 14 січня 1976 р. на 53-му році життя. Покійний народився в с. Городок, к. Львова. Став членом УНСоюзу в 1970 році. Полишив в смутку дружину Марію, синів Богдана і Михаїла, та в Україні маму Анну, братів Івана і Володимира й сестер Софію і Анну. Похорон відбувся 17 січня 1976 р. у Вест. бурі, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ПАТРИЛЯК МАРІЯ, членка УНС Відділ ч. 171 Т-ва ім. Лесі Українки в Джерзі Сіті, померла 4-го квітня 1976 р. на 70-му році жетття. Покійна народилася в Карів. Стала членкою УНСоюзу в 1938 роц. Полишила в смутку чоловіка і дітей Ольгу, Наталку, Михаїла, Раймонда і Петра. Похорон відбувся 7 квітня 1976 р. на цвинтарі Св. Хреста в Норт Арлінгтон Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ШАЛАЙКО МИХАЙЛО, член УНС Відділ ч. 94 Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича, помер 24 березня 1976 р. на 47-му році життя. Покійний народився в Гемтремк. Став членом УНСоюзу в 1946 році. Полишив в смутку маму Марію, братів Івана та Володимира з дружиною Лореттою, сестру Ірену з мужем Михайлом і дітьми Марія і Михайло. Похорон відбувся 27 березня 1976 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ГЛАДИНЮК ХАРИТОН, член УНС Відділ ч. 301 Т-ва ім. Дмитра Вітовського в Чікаґо, помер 23-го листопада 1975 р. на 88-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1937 році. Полишив в смутку дочок Гелену і родину. Похорон відбувся 26-го листопада 1975 р. на цвинтарі Елмвуд в Рівер Грок, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Петро Врублівський, секр.

САЛЯК МАРІЯ, членка УНС Відділ ч. 9 Т-ва Св. Марії в Ст. Клейр, Па., померла 21 листопада 1975 р. на 80-му році життя. Покійна народилася в Польщі. Стала членкою УНСоюзу в 1929 році Полишила в смутку дочок Катерину, Гелену, Анну, Марґарету і Мілдред та синів Йосифа і Джеррі. Похорон відбувся 24 листопада 1975 р. на цвинтарі св. Миклая в Ст Клейр, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

САВЧУК ДОМІНІКА, членка УНС Відділ ч. 20 Т-ва Згода в Гемтремк, Міч., померла 13 грудня 1975 р. на 77-му році життя. Покійна народилася в Золукві, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1938 р. Полишила в смутку синів: Николая Михаїла, Петра Івана, брата Івана та 14 внуків. Похорон відбувся 14-го грудня 1975 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті, Міч.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ГНИДА ДМИТРО, член УНС Відділ ч. 325 Т-ва Запорозька Січ в Брукліні, Н. Й., помер 12 листопада 1975 р. на 77-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1944 році. Полишив в смутку дружину Анну, сина Стефана, дочку Марію і двох внуків. Похорон відбувся 15 листопада 1975 р. на цвинтарі Евергрін, в Гіллсайд, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МИЦАК ВІРА, членка УНСоюзу Відділ ч. 69, померла 8 жовтня 1975 р. на 64-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1959 році. Полишила в смутку чоловіка Михаїла, синів Григорія, Володимира і Андрея, дочок Маріку і Лїду. Похорон відбувся 9 жовтня 1975 р. на цвинтарі в Бавнд Бруку, в Н. Джерзі.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

КУКІЖ ГРИГОРІЙ, член УНСоюзу Відділ ч. 364 Т-ва св. Василія в Клевелленд, огайо, помер 22 листопада 1975 р. на 83-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНС в 1928 році Полишив в смутку дружину Марію, дочку Ольгу, сина Василя, трьох внуків і двох правнуків. Похорон відбувся 26-го листопада 1975 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Парма Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 9-го ТРАВНЯ 1976 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Пресв. Богородиці — 36-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, 292 Гадсон Авеню. Проситься чл. прибути на збори та вирівняти вкладки. На Зборах буде відіграний з магнітної стрічки перебіг ювілейних святкувань. — Управа.